Академични лекции и юбилеи

УДОСТОЯВАНЕ НА КОЛЬО КОЕВ С ПОЧЕТНОТО ЗВАНИЕ „ДОКТОР ХОНОРИС КАУЗА“ НА ПЛОВДИВСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ „ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“*

Нина Николова

Уважаеми проф. Коев,
Уважаеми проф. Младенов, ректор на ПУ „Паисий Хилендарски“,
Уважаеми доц. Янев, заместник-ректор на ПУ „Паисий Хилендарски“,
Уважаема доц. Пенкова, декан на Философско-исторически факултет,
скъпи колеги, приятели,
уважаеми гости,

За мен е чест да представя пред вас един човек, посветил живота си на науката, един истински учен във всички смисли на тази дума.

Проф. дсн Кольо Коев е едно от най-знаковите имена не само на социологическата, но и изобщо на хуманитарната мисъл у нас. Той е фигура, която е широко призната и високо ценена в страната ни, но и извън нейните граници, а неговото дело е допринасяло през годините и продължава да допринася за високия престиж на българската наука в чужбина. В своя изследователски и преподавателски път проф. Коев е в основата на въвеждането на имена, на теми и проблеми в сферата на науките за духа, на задълбочаването и развиването на аспекти на социологията както у нас, така и в световен мащаб.

Той е дългогодишен преподавател в Софийския университет, Пловдивския университет, Нов български университет. Той е член на много научни общества и съвети, сред които Българската социологическа асоциация, Международния академичен съвет към Центъра за академични изследвания – София, Германското дружество за феноменологични изследвания, Международния консултативен съвет на *Interntaional Sociology* (1992–1998), Научния съвет на

* Представяне от доц. д-р Нина Николова, ръководител на катедра „Социология и науки за човека“, 15 май 2024 г.

Института по социология при БАН (1991–2010), където е бил ръководител на секция „Социология на религиите и всекидневния живот“. Главен редактор на списание *Социологически проблеми* в продължение на 25 години.

Още от 80-те години и с особена сила през 90-те години на миналия век проф. Кольо Коев разгръща мощен проект за некласическа феноменологическа социология въз основа на работите преди всичко на Алфред Шютц (когото проф. Коев въвежда в България с изданията *Чужденецът* (ЛИК, 1999) и *Смисловото изграждане на социалния свят* (КХ – Критика и Хуманизъм, 2010), но също така и на базата на късния Хусерл (свидетелство за което е и неотдавнашното издание в негово съставителство *Светът, който живеем: граници и хоризонти* на КХ – Критика и Хуманизъм, както и предстоящ следващ том с текстове на Едмунд Хусерл). Това са томове, които той подготвя и които са неоценими в областта на висшето образование по социология, философия, културология. Част от този проект е и тематиката на всекидневието, която и до ден днешен остава един от най-важните моменти за изграждането на по-добро разбиране на „света, който живеем“, ако се позовем на цитираното току-що заглавие. Тази тема ще съпътства научната работа на проф. Коев от най-ранните му текстове върху Шютц до най-скорошните му разработки върху етнометодологията.

Благодарение на проф. Кольо Коев през 1992 г. в България за пръв път излизат непубликувани писма и новооткрити ръкописи на Георг Зимел (поместени в извънреден брой на сп. Критика и Хуманизъм – *Critique & Humanism*, Special issue, 1992, „Georg Simmel. Philosophie der Kunst; Geschichte der philosophie“), като по този начин българското списание попада в най-елитните академични библиотеки, а софийската социологическа мисъл привлича вниманието на университетски преподаватели от цял свят.

През втората половина на 90-те години и началото на новия XXI век с иновативния си прочит на класика на социологията Макс Вебер проф. Коев се оказва начело на едно глобално „завръщане към Вебер“. Това „завръщане“ у нас е ознаменувано от няколко тома с ключови текстове на Макс Вебер в съставителство на проф. Кольо Коев (ще спомена само изданията от последните години в ИК КХ – Критика и Хуманизъм, съответно от 2017, 2019 и 2021 г.).

Последващата му работа върху М. Хайдегер и фокусирането на занимания му върху етнометодологията на Х. Гарфинкъл и анализа на разговори на Х. Сакс задават посока и стават образец за редица изследвания, които ще следват примера му. Монографиите му върху феноменологията, върху Вебер, Хайдегер и етнометодологията задават най-висок стандарт за научно изследване и

писане, като още с публикуването си влизат в конспектите на различни научни дисциплини (социология, философия, културология, културна антропология и др.) и започват активно да се преподават в научната ни общност.

Важна страна в богатата му научна дейност заемат и два допълнителни факта. В продължение на 25 години проф. Коев е главен редактор на водещото социологическо списание *Социологически проблеми*, което той прави международно забележимо и в което първи публикации имат повечето от водещите имена на социологията не само у нас, но и в глобален план. На второ място, той е един от най-важните преводачи на научна литература в областта на социалното и хуманитарно знание, за което е и награждаван (най-скорошна е наградата му от Съюза на преводачите в България за превода на *Фигури на културата, фигури на властта* от М. Вебер, получена през 2018 г.). Неговите преводи не само на споменатите А. Шютц, М. Вебер и Е. Хусерл, но също и на В. Бенямин, Й. Шумпетер, Д. Бел, Д. Ролс, А. Тофлър, Т. Снайдър и много други, както и работата му като редактор, не просто представят тези автори на български, но и въвеждат цели групи от понятия, като по този начин допринасят за изграждането на самия език на науките за духа у нас – най-пресен пример са нововъведенията му в превода на български език на основни понятия при Хусерл.

Най-сетне, дългогодишната преподавателска дейност на проф. Коев, вкл. в Пловдивския университет, му спечелва име на един от най-обичаните преподаватели сред студентите.

Уважаеми дами и господа,

Искам тук да поставя един изричен акцент и той е върху приноса на проф. Кольо Коев за учредяването, изграждането и утвърждаването през годините на специалност „Социология“ в Пловдивския университет, но и нещо много повече – на създаването на една емблема – на т. нар. „Пловдивска социология“, и този принос няма как да бъде надценен. Защото Пловдивската социология, включително и заради Кольо Коев, не е просто различен образователен проект, тя е иновативен начин за правене на социология.

А сега ще си позволя една добавка в рубриката „нещо лично“. (За да пропукаме малко рамката на тази церемониалност.)

Познавам Кольо Коев от много години и през цялото това време той се е превъплъщавал в няколко различни роли за мен: на преподавател, на учител, на колега и, най-искрено вярвам в това, на приятел.

1. *Кольо Коев като мой преподавател*… (нека да ви разкажа):

Годината е… (всъщност май предпочитам да я премълча).

Мястото: сградата на Биологическия факултет на Софийския университет (защото за нас, социолозите, нямаше аудитории в Ректората).

Дисциплината: история на социологията.

Занятието: упражнения.

Денят: четвъртък.

А часът: (обръщам внимание, дами и господа): 7 (сутринта).

И ас. (тогава) Кольо Коев прави проверка и пише отсъствия – ако могат, нека младите ни колеги да си го представят това. И на този фон: Вебер, Хусерл, Шютц…

2. *Кольо Коев като мой учител*. Тук няма много за приказване, освен че има огромна разлика между фигурата на преподавател и тази на учител – преподаватели много, но учителите – тях ги помним. Защото те са именно за нас, те са наше огледало.

3. *Кольо Коев като мой колега*. Тук ще кажа две неща. Когато ви разказвах за ас. Кольо Коев от студентските ми години, разбира се, се шегувах. Но в този анекдот се съдържа и нещо важно и сериозно. Това е дисциплинираността на Кольо Коев, а тя, уверявам ви, е пословична. На второ място, може би никак не е случайно, че проф. Коев се занимава с автори и парадигми, в които централни понятия са интерсубективността и разбирането. С Кольо Коев като колега, дали на катедрен съвет или на чаша бира, винаги обсъжданията ни се отличават с разбиране и задълбоченост. На такъв човек просто можеш да разчиташ.

4. *Кольо Коев като приятел*. Преди време имах възможността да кажа какво означава за мен „да мина на „ти“ с Кольо Коев. Сега само ще добавя, че приятелството ми с проф. Коев е специално, то е ауратично приятелство, защото пази в себе си дистанцията като следа от другите му превъплъщения (на мой преподавател, учител и колега). Такова приятелство не ти позволява да се отпускаш и да се успокояваш, в него не можеш да бъдеш „по пантофи“. Но именно защото е такова, го ценя особено високо.

За всичко това благодаря на Кольо Коев.

На вас благодаря за вниманието.